

Mor v Mongolsku - bubonická forma, kontakt se svištěm

Podle údajů mongolského Národního centra pro zoonózy (NCZ) bylo v západním Mongolsku v Uyench soum (správní subdivize) provincie Khovd [Hovd] nahlášeno onemocnění bubonickým morem u šestiletého dítěte.

Dítě je nyní v izolaci v místní nemocnici, uvedl dne 17. 7. 2020 Nyamdorj Tsogbadrakh, ředitel NCZ. U dítěte se objevily vysoké horečky a kožní vyrážky poté, co si hrálo s mrtvým svištěm.

V roce 2020 bylo dosud v celé zemi hlášeno celkem 7 suspektních případů bubonického moru, z toho 3 z nich byly laboratorně potvrzeny. Začátkem července 2020 byly potvrzeny 2 případy bubonického moru v Tsetseg soum v provincii Khovd. Minulý týden zemřel na onemocnění bubonickým morem 15letý chlapec, který jedl maso sviště, v provincii Govi-Altai. Podle NCZ je nyní riziko výskytu bubonického moru až v 17 ze všech 21 mongolských provincií.

Ministr zdravotnictví Togtmol Munkhsaikhán nařídil všem příslušným úředníkům, aby zajistili připravenost zdravotnických organizací, včetně školení zdravotnických pracovníků ve vysoce rizikových provinciích a zvyšování povědomí veřejnosti o této infekční nemoci.

Onemocnění morem

Původcem moru je bakterie *Yersinia pestis*. Zdá se, že v letošním roce (2020) je v Mongolsku vyšší výskyt onemocnění. Není jasné, zda dochází k šíření nákazy z osoby na osobu.

K nákaze dochází většinou po poštípání infikovanou blechou, poté se rozvíjí otok a bolestivost regionálních lymfatických uzlin. Zduřelá lymfatická uzlina se nazývá "bubo", proto se tato forma označuje jako bubonický mor. Na bubonický mor bychom měli myslet, pokud se u nemocného objeví zduřelé lymfatické uzliny, horečka, zimnice, bolesti hlavy a extrémní vyčerpanost a nemocný má v anamnéze možnou expozici infikovaným hlodavcům, králíkům nebo blechám. Onemocnění bubonickým morem se objeví většinou za 2-6 dnů po poštípání blechou.

Pokud není bubonický mor léčen, dostávají se bakterie *Yersinia pestis* do krevního oběhu, kde se množí a rychle šíří do organismu, což vede k závažnému a často fatálnímu průběhu onemocnění. Infekci plic označujeme jako plicní mor, projevuje se jako závažné respirační onemocnění. U infikovaných osob dochází k rozvoji vysokých horeček, zimnice, kašle a dýchacích obtíží s vykašláváním sputa s příměsí krve. Pokud pacient s morem není včas léčen vhodnými antibiotiky, může onemocnění rychle progredovat v úmrtí. V případě plicního moru se nákaza může šířit z osoby na osobu, takže dochází k dalším případům "primárního" plicního moru. V případě kontaktu osoby s indexovým případem nebo případy plicního moru by měla být vyžadována karanténa s trasováním kontaktů a profylaktickým podáním antibiotik.

Přestože byl popsán přenos *Y. pestis* potravou (např. Leslie T, et al. Outbreak of gastroenteritis caused by *Yersinia pestis* in Afghanistan. Epidemiol Infect. 2011; 139(5): 728-35;

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20663260>), je pravděpodobnější, že k výše uvedeným onemocněním došlo prostřednictvím infikovaných blech.

Mor je v Mongolsku endemický. Významným zoonotickým rezervoárem nákazy *Yersinia pestis* ve východní Asii jsou svišti jako je Tarvaga, Tarbagan nebo mongolský svišť *Marmota sibirica*, který je v Mongolsku často loven pro své maso a kůži.

Dle zástupce WHO v Mongolsku Sergeje Diorditsu se mor v provinciích vyskytuje sezónně. Problémem je, že místní obyvatelé i přes zákazy a doporučení místních autorit pokračují v lovu a konzumaci svišťů, považovaných za místní pochoutku.

Podle WHO každý rok onemocní morem kdekoli na světě 1 000 - 2000 osob, odhad nezahrnuje nehlášené případy.

Zdroj:

<https://promedmail.org/>

Archive Number:

20200720.7591590 - zveřejněno 20.7.2020

20200715.7578026

20200709.7557341

20200702.7533218

20200701.7529689